

Hamlet hősi halála hűhóval

Az író-rendező szerint szombaton megvolt az utolsó előadás

Nagy István Attila

1997/12-74
Nyíregyháza (KM) — Pénteken technikai okok miatt elmaradt a Hamlet nyíregyházi előadása. Az okok a szombati 16 óra című rádióműsorból derültek ki.

Verebes István az eddigi fordítások felhasználásával írta meg a Hamlet szöveggönyvét, amelynek alapján a darabot a társulat be is mutatta. A szöveggönyv nagy része Eörsi István fordítására támaszkodott, aki azonban meglehetősen későn értesült arról, hogy a fordítása csupán alapanyag Verebes számára. Így Eörsi Istvánt megfosztotta az ősbemutató lehetőségétől, hiszen a fordításnak nem volt módja a maga eredetiségében bemutatkozni a nagyközönség előtt. A fordító véleménye szerint (barátság ide vagy oda) Verebes elrontotta a szöveget, nem tartotta meg annak jambikus ritmusát, és egyébként is méltatlan volt a fordításhoz.

Ebben az esetben szerzői, személyiségi jogi problémák merülnek fel. Eörsi arról faggatta Verebeset, hogy vajon miért nem kötöttek vele szerződést? Verebes erre azt vála-

Avass Attila Hamlet szerepében

szolta, hogy ebben a formában minden bizonnyal nem írta volna alá Eörsi a szerződést. — Miután elolvastam a szöveggönyvet — mondja a fordító, ebben a formában valóban nem írtam volna alá. Verebes beleírt egy jelenetet, amit ha összevetek Shakespeare szövegével, egyértelmű a különbség — az angol klasszikus javára. Ha a színlapra odaírták volna, hogy Eörsi István fordítását a magyar színházi szokások szerint elrontotta Verebes István, egy szavam se lenne. De nem így történt. Az én

Harasztosi Pál felvétele

munkámra még utalás sem történt.

Verebes István a rádiónyilatkozatban elismerte mindazt, amit Eörsi állított, hangsúlyozta, hogy Eörsi fordítását tartja a legautentikusabbnak az eddigiek közül. A sírásó-jelenet pedig, amit beleírt a darabba, jobb, markánsabb, mint az eredetiben. Ezzel együtt megkövette a fordítót.

A kérdés az, hogy vajon láthatjuk-e még a Hamletet a nyíregyházi színpadon? Eörsi szerint van megegyezésre lehetőség. Ha Verebes befizet

egy alapítvány számára öt-százezer forintot, akkor eltérínt a szerzői, személyiségi jogok érvényesítésétől. Verebes erre az ajánlatra egyelőre nem tudott válaszolni.

Vasárnap délután sikerült Verebes Istvánt telefonon elérni. A kérdésre, hogy láthatjuk-e még a Hamletet Nyíregyházán, azt válaszolta: Szombaton megvolt az utolsó előadás.

A riportban Eörsi Istvánnak volt egy igen szellemes megjegyzése. A színházi szakmában nem szokatlan a „lopás”. Shakespeare-nek alig van néhány eredeti ötlete. Ügyszólván mindegyik műve átdolgozás. Csakhogy sokkal jobbak, mint a forrásul felhasználtak. Ezért az utókor megbocsátja ezt a vétket.

Ehhez igazából nem érdemes különösebben hozzátenni semmit. Legfeljebb annyit, hogy nem ártana, ha a magyar színházi élet dramaturgjai, rendezői nagyobb alázattal nyúlnának a klasszikusok darabjaihoz, és ne úgy csinálnának, mint a szabóinasok, akik ócska anyagon tanulják meg a mesterség alapfogásait. Meg ugye, Shakespeare-ből nem születik minden évszázadban kettő-három...